

NIPUN GUJARAT

FLN

ગણિત વર્કશીટ

સમગ્ર શિક્ષા
Samagra Shiksha

નિપુણ ગુજરાત અભિયાન

જુસીઈઆરટી, ગાંધીનગર

આ સાહિત્ય અંતર્ગત....

પ્રિય શિક્ષક મિત્રો,
સ્નેહ સ્મરણ

આપને ‘FLN શિક્ષક માર્ગદર્શિકા’ અને ‘ગણિત વર્કશીટ’ની સોફ્ટ કૉપી ઉપલબ્ધ થઈ ગઈ હશે. આ તમામ સામગ્રી મિશન FLN અંતર્ગત તૈયાર કરવામાં આવી છે.

‘નિપુણ ગુજરાત’ પ્રકલ્પની સંકલ્પના અને એના હેતુથી હવે આપણે સહુ સારી રીતે વાકેફ થઈ ગયા છીએ એટલે તે અંતર્ગત કરવાની થતી કામગીરી અને અપેક્ષિત પરિણામોને હાંસલ કરવા માટે આપણે સહુ હાલમાં કાર્યરત છીએ. ઉપર નિર્દિષ્ટ તમામ અભ્યાસ સામગ્રી આપણે ખૂબ લાંબા વિચાર વિમર્શને અંતે જહેમતપૂર્વક તૈયાર કરી છે. ‘FLN શિક્ષક માર્ગદર્શિકા’ ના ગણિત વિષયમાં મૂકેલ મહાવરા મુજબ જ વિદ્યાર્થીઓ માટે ‘ગણિત વર્કશીટ’ પણ ઉપલબ્ધ થાય તો વિદ્યાર્થીઓને જરૂરી મહાવરો કરવાની સગવડતા રહે. એ પણ જરૂરી લાગતા ‘ગણિત વર્કશીટ બુક’ તૈયાર કરી છે જેની સોફ્ટ કૉપી આપને પહોંચાડી રહ્યા છીએ.

આ વર્કશીટ ‘FLN શિક્ષક માર્ગદર્શિકા’માં સમાવિષ્ટ પ્રકરણોના કદમોમાં જે મહાવરા મૂકવામાં આવ્યા છે એને અહીં સ્વતંત્ર રૂપે મૂકવામાં આવ્યા છે જેથી વિદ્યાર્થીઓની જે સ્તરે કયાશ અનુભવાતી હોય તે સ્તરે સમજ સ્પષ્ટ કર્યા પછી દૃઢિકરણ માટે એનો ઉપયોગ કરી શકાય. આપ સૌ શિક્ષકમિત્રોએ વિદ્યાર્થીઓની જરૂરિયાત મુજબ આ સામગ્રીનો વિવેકપૂર્વક ઉપયોગ કરવાનો રહે છે. પોતાના વિદ્યાર્થીઓ માટે જ્યાં જરૂર લાગતી હોય એ કદમ મુજબ વર્કશીટનો ઉપયોગ કરી શકાય. શિક્ષકોએ પોતાના વિદ્યાર્થીઓની પ્રવર્તમાન સ્થિતિ જાણી-ચકાસીને એ મુજબ આગળ વધવું એ અપેક્ષિત છે.

સૌ સારસ્વત મિત્રો, FLN અંતર્ગત અન્ય અભ્યાસ સામગ્રી ઉપરાંત આ ‘ગણિત વર્કશીટ’નો પણ વિદ્યાર્થીઓ માટે જરૂરિયાત મુજબ ઔચિત્યપૂર્ણ ઉપયોગ કરશો એવી અપેક્ષા સાર્થક થાય એ જ અભ્યર્થના!

સૌની શિક્ષણયાત્રા શ્રેયસ્કર બની રહે એવી શુભભાવના!

અનુક્રમણિકા

ગણિત

ક્રમ	એકમનું નામ	પાના નંબર
૧	સંખ્યાજ્ઞાન	૧
૨	સરવાળા	૧૧
૩	બાદબાકી	૧૯
૪	ગુણાકાર	૨૬
૫	ભાગાકાર	૩૭
૬	નાણું	૪૫
૭	લંબાઈ	૪૮
૮	વજન	૫૧
૯	ગુંજાશ	૫૨
૧૦	સમય	૫૪

સંખ્યાજ્ઞાન

પગલું-૧ ૧ થી ૧૦ સુધીનું સંખ્યાજ્ઞાન

* મહાવરો - ૧

- રંગપૂરણી કરો.

૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦

- ટપકાં જોડીને સંખ્યાનું લેખન કરો.

૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦

- વિદ્યાર્થીઓને ૧ થી ૧૦ સુધીની સંખ્યાઓના પલાખાં લખાવવા.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- ૧ થી ૧૦ સુધીની સંખ્યાઓનું લેખન કરો.

૧									
૨									
૩									
૪									
૫									
૬									
૭									
૮									
૯									
૧૦									

* મહાવરો - ૨

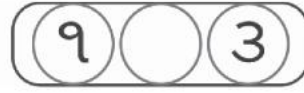
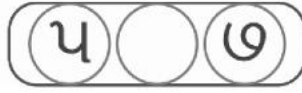
★ ખૂટતી સંખ્યા લખો.

૧		૩		૫		૭		૯	૧૦
---	--	---	--	---	--	---	--	---	----

	૨		૪		૬		૮		
--	---	--	---	--	---	--	---	--	--

૧				૫					૧૦
---	--	--	--	---	--	--	--	--	----

★ વચ્ચેની સંખ્યા લખો.

★ આગળની સંખ્યા લખો.

★ પછીની સંખ્યા લખો.

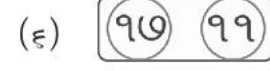
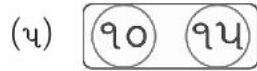
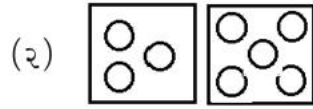
પગલું-૨ ૧૧ થી ૨૦ સુધીનું સંખ્યાજ્ઞાન

★ મહાવરો :

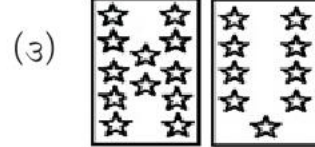
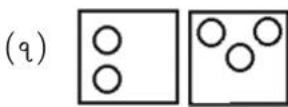
★ ખૂટતી સંખ્યા લખો.

૧૧		૧૩		૧૫		૧૭		૧૯	
	૧૨		૧૪		૧૬		૧૮		૨૦
૧૧									૨૦

★ વિદ્યાર્થીઓને અંકકાર્ડ અને મૂર્ત વસ્તુઓ આપીને તે સંખ્યા જેટલી વસ્તુ ગોઠવીને મોટી સંખ્યા નીચે ✓ કરવાનું કહેવું.

★ વિદ્યાર્થીઓને અંકકાર્ડ અને મૂર્ત વસ્તુઓ આપીને તે સંખ્યા જેટલી વસ્તુ ગોઠવીને નાની સંખ્યા પર ✓ કરવા કહેવું.

પગલું-૩ ૨૧ થી ૫૦ સુધીનું સંખ્યાજ્ઞાન

* મહાવરો - ૧

ઉદાહરણ :-

સંખ્યા = ૨૧

દશક	એકમ
૨	૧

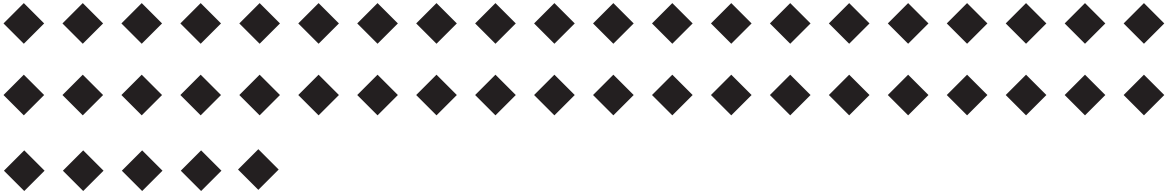
સંખ્યા =

દશક	એકમ

સંખ્યા =

દશક	એકમ

સંખ્યા =

દશક	એકમ

સંખ્યા =

દશક	એકમ

* મહાવરો - ૨

- નીચેની સંખ્યાઓનું વાચન કરો.

દા.ત. ૧૫, ૮, ૨૬, ૩૪, ૪૯

- મોટી સંખ્યા પર ○ કરો.

(૧) ૨૫ ૩૫

(૨) ૪૮ ૪૦

(૩) ૩૬ ૪૧

- સૌથી મોટી સંખ્યા પર ○ કરો.

(૧) ૧૫, ૧૭, ૩૮

(૨) ૫૦, ૪૨, ૩૯

(૩) ૨૯, ૩૬, ૩૪

- નાની સંખ્યા પર X કરો.

(૧) ૪૫, ૩૫

(૨) ૪૯, ૪૧

(૩) ૩૮, ૪૨

- સૌથી નાની સંખ્યા પર X કરો.

(૧) ૨૭, ૧૭, ૩૮

(૨) ૩૦, ૪૨, ૧૯

(૩) ૧૪, ૨૪, ૪૪

- નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

— નીચેનામાંથી મોટું કોણ?

નીચેનામાંથી નાનું કોણ?

૧) ૧ દસ કે ૨ દસ? _____

૧) ૫ દસ કે ૨ દસ? _____

૨) ૪ એકમ કે ૮ દશક? _____

૨) ૪૦ કે ૪૩? કેમ? _____

૩) ૩ દશક કે ૪ દશક? _____

૩) ૫ એકમ કે ૭ દશક? _____

૪) ૨ દશક ને ૩ એકમ કે _____

૪) ૬ દશક ને ૨ એકમ કે _____

૫) ૨ દશક ને ૫ એકમ? _____

૫) ૫ દશક ને ૮ એકમ? _____

— વિદ્યાર્થીઓને ૧ થી ૫૦ સુધીની સંખ્યાઓના પલાખાં લખાવવાં.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

પગલું-૪ ૧ થી ૧૦૦ સુધીનું સંખ્યાજ્ઞાન

* મહાવરો - ૧

૧. તરત પહેલાંની અને તરત પછીની સંખ્યા લખો.

....., ૭,	, ૧૫,	, ૨૧,	, ૨૫,
....., ૩૪,	, ૪૩,	, ૫૨,	, ૬૦,
....., ૭૮,	, ૮૮,	, ૭૦,	, ૯૭,

૨. વચ્ચેની સંખ્યા લખો.

૧૨,.....,૧૪	૩૨,.....,૩૪	૪૧,.....,૪૩
૫૩,.....,૫૫	૬૪,.....,૬૬	૭૮,.....,૮૧
૮૩,.....,૮૫	૯૦,.....,૯૨	૧૮,.....,૨૦
૬૮,.....,૭૦	૨૫,.....,૨૭	૩૫,.....,૩૭

૩. પછીની સંખ્યા લખો.

૭, ,	૧૮, ,	૨૩, ,	૩૬, ,
૪૭, ,	૭૫, ,	૮૮, ,	૯૨, ,
૩૮, ,	૭૦, ,		

૪. ચડતા ક્રમમાં ગોઠવો.

૨૪, ૮૩, ૫૬, ૭૮,,,

૮૪, ૬૮, ૪૫, ૯૧,,,

૫. ઉતરતા ક્રમમાં ગોઠવો.

૩૬, ૮૬, ૫૬, ૭૬,,,

૧૮, ૮૧, ૭૭, ૨૮,,,

* મહાવરો - ૨

● માગ્યા મુજબ લખો.

(૧) ૨૪ એટલે દશક ને એકમ	(૨) ૪૫ એટલે એકમ ને દશક
(૩) ૫૨ એટલે દશક ને એકમ	(૪) ૬ દશક ને ૭ એકમ એટલે
(૫) ૭ એકમ ને ૮ દશક એટલે	(૬) એટલે ૮ એકમ ને ૧ દશક
(૭) એટલે ૮ દશક ને ૧ એકમ	(૮) એટલે ૭ એકમ ને ૩ દશક

* વધારાનો મહાવરો :

- ✦ જુઓ, સમજો અને તે મુજબ કરો.
જેમ કે,

	૧૦	૧૦	૧	૧	૧	૧૦	૧૦	→ ૪૩
(૧)	૧	૧૦	૧	૧	૧	૧	૧૦	→
(૨)	૧૦	૧	૧	૧૦	૧૦	૧	૧	→
(૩)	૧૦	૧૦	૧૦	૧	૧	૧	૧૦	→
(૪)	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	→
(૫)	૧૦	૧૦	૧૦	૧	૧૦	૧૦	૧૦	→

- ✦ જુઓ, સમજો અને તે મુજબ કરો.

જેમ કે- ૨૩ →

૧	૧૦	૧	૧૦	૧
---	----	---	----	---

(૧)	૪૭ →
(૨)	૫૫ →
(૩)	૬૩ →
(૪)	૭૨ →
(૫)	૮૦ →

* મહાવરો - ૩

- (૧) સંખ્યાને શબ્દોમાં લખો.

૧૬ સોળ ૫૨ _____ ૧૮ _____ ૨૮ _____
૬૫ _____ ૩૨ _____ ૭૪ _____ ૮૩ _____

- (૨) અંકોમાં લખો.

અગિયાર = _____ બોત્તેર = _____ પચીસ = _____
સિત્તેર = _____ એકયાસી = _____ બેતાળીસ = _____
ઓગણપચાસ = _____ નેવ્યાસી = _____ ઓગણ્યાએસી = _____

*** મહાવરો - ૧**

$૫૫૧ = ૫૦૦ + ૫૦ + ૧$	$૯૦૦ + ૯૦ + ૫ = ૯૯૫$
$૬૩૨ = \dots\dots + \dots\dots + \dots\dots$	$૮૦૦ + ૭૦ + ૪ =$
$૭૪૧ = \dots\dots + \dots\dots + \dots\dots$	$૪૦૦ + ૬૦ + ૦ =$
$૩૦૭ = \dots\dots + \dots\dots + \dots\dots$	$૨૦૦ + ૮૦ + ૫ =$
$૪૯૯ = \dots\dots + \dots\dots + \dots\dots$	$૯૦૦ + ૦૦ + ૧ =$

- જુઓ, સમજો અને તે મુજબ કરો. (વિદ્યાર્થીઓને જરૂરી સમજ આપવી.)

૪૨૩

સ્થાનકિંમત			
અંક સ્થાન	સો	દશક	એકમ
સ્થાનમાં રહેલ અંક	૪	૨	૩
સ્થાનકિંમત	૪૦૦	૨૦	૩

શબ્દોમાં

ચારસો તેવીસ

૫૪૮

સ્થાનકિંમત			
અંક સ્થાન	સો	દશક	એકમ
સ્થાનમાં રહેલ અંક			
સ્થાનકિંમત			

શબ્દોમાં

૨૦૭

સ્થાનકિંમત			
અંક સ્થાન	સો	દશક	એકમ
સ્થાનમાં રહેલ અંક			
સ્થાનકિંમત			

શબ્દોમાં

૩૦૦

સ્થાનકિંમત			
અંક સ્થાન	સો	દશક	એકમ
સ્થાનમાં રહેલ અંક			
સ્થાનકિંમત			

શબ્દોમાં

* મહાવરો - ૨

(૧) મોટી સંખ્યા ઉપર ☐ અને નાની સંખ્યા ઉપર ☐ કરો.

(૧) ૨૧૮, ૨૧૯

(૨) ૬૧૪, ૭૧૪

(૩) ૮૦૦, ૭૯૯

(૨) સૌથી મોટી સંખ્યા ઉપર ☐ અને સૌથી નાની સંખ્યા ઉપર ☐ કરો.

(૧) ૫૧૬, ૬૧૬, ૫૯૯

(૨) ૨૩૫, ૧૮૦, ૭૨૮

(૩) ૯૦૦, ૯૦, ૯

* મહાવરો - ૩

(૧) તરત પહેલાં અને તરત પછીની સંખ્યા લખો.

....., ૨૭, , ૪૧૦, , ૭૨૧, , ૨૨૫,
....., ૫૪૩, , ૫૫૨, , ૪૯૨, , ૨૭૮,

(૨) વચ્ચેની સંખ્યા લખો.

૩૧૨,, ૩૧૪ ૬૩૨,, ૬૩૪ ૭૪૧,, ૭૪૩ ૨૫૩,, ૨૫૫
૪૬૪,, ૪૬૬ ૪૮૩,, ૪૮૫ ૬૯૦,, ૬૯૨ ૫૧૮,, ૫૨૦
૯૬૮,, ૯૭૦ ૬૨૫,, ૬૨૭ ૫૩૮,, ૫૪૦ ૮૮૮,, ૮૯૦

(૩) પછીની સંખ્યા લખો.

૨૭,, ૩૧૮,, ૯૨૩,, ૭૩૬,,
૫૪૭,, ૨૪૪,, ૭૮૯,, ૪૯૨,,
૬૩૮,, ૭૭૦,, ૮૮૨,, ૯૫૮,,

(૪) પેટર્ન પૂર્ણ કરો.

(૧) ૨૧૧, ૨૧૨, ૨૧૩,,, (૧) ૨૫૧, ૨૫૦, ૨૪૯,,,
(૨) ૫૧૭, ૫૧૯, ૫૨૧,,, (૨) ૩૨૧, ૩૧૯,,, ૩૧૩,
(૩) ૬૦૦,, ૬૦૨,, ૬૦૪, (૩) ૫૦૦,,, ૪૯૭,
(૪) ૨૦૦, ૨૦૫, ૨૧૦,,, (૪), ૭૫૬,, ૭૫૪,
(૫) ૨૦૧, ૨૦૩, ૨૦૫,,, (૫),,, ૮૦૩, ૮૦૨, ૮૦૧

પગલું-૬ ૧૦૦૦ થી ૯૯૯૯ સુધીની સંખ્યાઓનું વાચન-લેખન/સ્થાનકિંમતની સમજ

*** મહાવરો :**

(૧) ચડતા ક્રમમાં લખો.

૫૬૭૭, ૫૬૮૭, ૫૮૭૬, ૫૮૬૭ _____

(૨) ઊતરતા ક્રમમાં લખો.

૬૩૦૭, ૭૦૩૬, ૩૦૬૭, ૬૭૦૩ _____

(૩) નીચેની સંખ્યાઓ વિસ્તાર કરો.

૫૩૭૮ = _____ + _____ + _____ + _____

(૪) નીચેની સંખ્યાઓમાં ૬ ની સ્થાનકિંમત જણાવો.

૨૬૩૦ → _____ ૩૪૬૫ → _____ ૬૪૩૫ → _____

(૫) લીટી દોરેલા અંકની સ્થાનકિંમત જણાવો.

૩૪૨ = ૧૪ = ૧૩૩૫ = ૬૫૮૮ =
૧૮૦૬ = ૮૪૨૦ = ૫૩૧૮ = ૮૦૧૭ =

*** મહાવરો :**

(૧) નીચેની સંખ્યાઓનું વાચન કરો.

૭૮, ૮૫, ૮૪૮, ૫૭૮૮, ૧૦૨૫, ૫૪૮૭, ૨૦૦૫, ૮૦૦૦, ૨૫૮૩

(૨) સંખ્યાઓનો સ્થાનકિંમતના આધારે વિસ્તાર કરો.

(૧) ૩૫૧ = ૩૦૦ + ૫૦ + ૧ (૬) ૬૦૮૨ =
(૨) ૨૭૮ = (૭) ૨૦૦૮ =
(૩) ૪૫૬૩ = (૮) ૫૭૮૮ =
(૪) ૮૨ = (૯) ૫૨૪૦ =
(૫) ૧૨૮ = (૧૦) ૮૦૦૧ =

(૩) વિસ્તાર સ્વરૂપે લખેલી સંખ્યાઓને અંકોમાં લખો.

(૧) $૭૦ + ૬ = \dots\dots\dots$

(૨) $૮૦૦ + ૫૦ + ૧ = \dots\dots\dots$

(૩) $૧૦૦૦ + ૨૦ + ૦ = \dots\dots\dots$

(૪) $૫૦૦૦ + ૮ = \dots\dots\dots$

(૫) $૩૦૦૦ + ૬૦૦ + ૩૦ + ૫ = \dots\dots\dots$

(૪) લીટી કરેલા અંકની સ્થાનકિંમત જણાવો.

(૧) $\underline{૪}૬૭૮ - ૪$ ની સ્થાનકિંમત $= ૪૦૦૦$

(૨) $\underline{૯}૮૭૫ - \dots\dots\dots$

(૩) $\underline{૧}૦૩૨ - \dots\dots\dots$

(૪) $૨૮૮\underline{૬} - \dots\dots\dots$

(૫) $૮૭\underline{૦}૩ - \dots\dots\dots$

(૬) $૩\underline{૮}૦૮ - \dots\dots\dots$

(૫) આપેલ પલાખાં વિદ્યાર્થીઓને અહીં લખાવવા. (FLN શિક્ષક માર્ગદર્શિકાના પેજ નંબર ૫૮ મુજબ)

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

* વધારાનો મહાવરો :

(૧) આપેલ સંખ્યાઓને ચડતા ક્રમમાં લખો.

૨૩૪૬, ૮૭૦૪, ૮૦૮૭, ૮૩૬૭, ૫૩૬૫

ચડતા ક્રમમાં : _____

(૨) આપેલ સંખ્યાઓને ઊતરતા ક્રમમાં લખો.

૪૭૨૩, ૮૩૪૮, ૭૮૬૨, ૫૭૩૮, ૫૩૮૪

ઊતરતા ક્રમમાં : _____

પગલું-૧ એક અંકનો એક અંક સાથે સરવાળો

* મહાવરો - ૧

$$\begin{array}{r} ૧ \\ + ૧ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ૨ \\ + ૧ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ૨ \\ + ૩ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ૫ \\ + ૮ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ૭ \\ + ૮ \\ \hline \end{array}$$

* મહાવરો - ૨

$$\begin{array}{lll} ૧ + ૧ = & ૨ + ૧ = & ૫ + ૧ = \\ ૩ + ૧ = & ૪ + ૧ = & ૭ + ૧ = \\ ૮ + ૨ = & ૮ + ૩ = & ૬ + ૩ = \end{array}$$

પગલું-૨ બે અંકના સરવાળા / કોયડા (જવાબ ૨૦ થી વધે નહીં)

* મહાવરો :

- સરવાળા કરો :-

$$\begin{array}{r} ૧૨ \\ + ૫ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ૧૩ \\ + ૦ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ૧૫ \\ + ૧ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ૧૪ \\ + ૪ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ૧૭ \\ + ૨ \\ \hline \end{array}$$

- સરવાળા કરો :-

$$\begin{array}{lll} ૧૨ + ૪ = & ૧૪ + ૨ = & ૧૩ + ૩ = \\ ૧૪ + ૫ = & ૧૫ + ૦ = & ૧૦ + ૮ = \end{array}$$

- કોયડા ઉકેલો :- (વિદ્યાર્થીઓને કોયડા ઉકેલની સમજ આપવી.)

(૧) જો તમારી પાસે ૭ રૂપિયા હોય અને તમારી બહેન તમને ૩ રૂપિયા આપે, તો તમારી પાસે કુલ કેટલા રૂપિયા થાય?

(૨) જો તમારી પાસે ૮ પેન્સિલ હોય અને તમારા મિત્ર પાસે ૮ પેન્સિલ હોય, તો બંને પાસે થઈને કુલ કેટલી પેન્સિલ થાય ?

પગલું-૩ બે અંકના વધી વગરના સરવાળા / કોયડા

* મહાવરો - ૧

• સરવાળા કરો :-

$$\begin{array}{l} ૧૭ + ૧૨ = \\ ૮૧ + ૧૫ = \\ ૨૩ + ૧૫ = \end{array} \quad \begin{array}{l} ૧૫ + ૫૩ = \\ ૧૨ + ૨૦ = \\ ૧૫ + ૬૧ = \end{array}$$

• સરવાળા કરો :-

દશક	એકમ	દશક	એકમ	દશક	એકમ	દશક	એકમ	દશક	એકમ
૧	૧	૨	૩	૩	૧	૨	૨	૫	૭
૦	૧	૦	૩	૧	૧	૦	૨	૨	૨

* મહાવરો - ૨ (એકમ - દશક દર્શાવ્યા વિનાના સરવાળા)

$$\begin{array}{r} ૧૩ \\ + ૧૦ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ૨૫ \\ + ૨૩ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ૩૦ \\ + ૨૦ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ૫૫ \\ + ૩૩ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ૮૫ \\ + ૧૪ \\ \hline \end{array}$$

પગલું-૪ બે અંકના વધીવાળા સરવાળા / કોયડા

* મહાવરો :

• સરવાળા કરો :-

$$\begin{array}{r} ૪૮ \\ + ૮ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ૬૩ \\ + ૮ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ૪૮ \\ + ૨૨ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ૪૮ \\ + ૪૩ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ૫૪ \\ + ૩૮ \\ \hline \end{array}$$

• કોયડા ઉકેલો:-

(૧) જો તમારી પાસે ૪૫ રૂપિયા છે અને તમારા પિતા તમને ૨૮ રૂપિયા આપે છે, તો તમારી પાસે કુલ કેટલા રૂપિયા થાય?

(૨) એક માળામાં ૫૪ મણકા છે અને બીજી માળામાં ૩૮ મણકા છે, તો બંને માળાના થઈને કુલ કેટલા મણકા થાય?

(૩) આશાએ ૩૬ રૂપિયાની નોટબુક અને ૫૫ રૂપિયાનો કંપાસબોક્સ ખરીદ્યો, તો તેણે કુલ કેટલા રૂપિયા ચૂકવ્યા હશે ?

(૪) કેતન ઘરેથી શાળાએ જવા માટે ૨૫ મીટર ચાલીને અને ૪૭ મીટર સાઈકલ લઈને જાય છે, તો કેતનના ઘરથી શાળાનું અંતર કેટલું થાય?

(૫) અમદાવાદથી ગાંધીનગરનું અંતર ૩૩ કિમી અને ગાંધીનગરથી વિજાપુરનું અંતર ૩૮ કિમી છે, તો અમદાવાદથી વિજાપુરનું કુલ અંતર કેટલું થાય?

પગલું-૫ ત્રણ અંકના વઢી વગરના સરવાળા / કોથડા

* મહાવરો :

• સરવાળા કરો :-

સો	દશક	એકમ	સો	દશક	એકમ	સો	દશક	એકમ
૨	૩	૫	૩	૮	૪	૫	૪	૪
+	૧	૧	+	૪	૧	+	૨	૫

સો	દશક	એકમ	સો	દશક	એકમ	સો	દશક	એકમ
૮	૨	૭	૮	૫	૬	૬	૭	૮
+	૭	૧	+		૩	+	૨	૦

પગલું-૬ ત્રણ અંકના વધીવાળા સરવાળા / કોયડા

* મહાવરો - ૧

- સરવાળા કરો :-

સો	દશક	એકમ	સો	દશક	એકમ	સો	દશક	એકમ			
૭	૮	૭	૬	૦	૪	૫	૫	૫			
+	૨	૦	૭	+	૨	૮	૬	+	૧	૭	૬

સો	દશક	એકમ	સો	દશક	એકમ	સો	દશક	એકમ			
૩	૮	૬	૪	૭	૪	૭	૦	૮			
+	૫	૨	૭	+	૫	૧	૮	+	૧	૦	૮

* મહાવરો - ૨ (એકમ-દશક દર્શાવ્યા વગરના સરવાળા)

- સરવાળા કરો :-

૧૨૭	૨૦૮	૨૫૫	૬૩૮
+	૧૨૩	૪૦૪	૨૪૬

૫૮૪	૩૫૮	૪૫૭	૭૫૬
+	૨૩૮	૫૬૫	૧૪૪

- કોયડા ઉકેલો :- (કોયડા ઉકેલની સમજ આપવી)

(૧) કવિતા પાસે ૨૦૮ લખોટી છે અને નિશાલ પાસે ૧૨૨ લખોટી છે, તો બંને પાસે થઈને કુલ કેટલી લખોટી થાય?

(૨) આલિશા પાસે ૧૨૫ રૂપિયા છે અને મનીષા તેને ૨૩૬ રૂપિયા આપે, તો આલિશા પાસે કુલ કેટલા રૂપિયા થાય?

(૩) જમશેદના ખાતામાં ૩૮૫ રૂપિયા છે અને તે ૨૫૦ રૂપિયા જમા કરાવે છે, તો તેના ખાતામાં કુલ કેટલા રૂપિયા થાય?

(૪) કોહલીએ એક મેચમાં ૧૫૬ રન કર્યા અને ધોનીએ ૧૫૩ રન કર્યા, તો બંનેએ મળીને કુલ કેટલા રન કર્યા?

(૫) સુરેશે ૬૫૦ ગ્રામ બટાકા અને ૨૫૦ ગ્રામ ડુંગળી ખરીદી, તો સુરેશે ખરીદેલ શાકભાજીનું વજન કેટલું થાય?

પગલું-૭ ચાર અંકના વધી વગરના સરવાળા / કોથડા

* મહાવરો - ૧

- સરવાળા કરો :-

	હજાર	સો	દશક	એકમ
	૨	૩	૫	૩
+	૧	૧	૧	૨

	હજાર	સો	દશક	એકમ
	૫	૩	૮	૪
+	૪	૩	૧	૫

	હજાર	સો	દશક	એકમ
	૪	૩	૮	૬
+	૫	૦	૦	૩

	હજાર	સો	દશક	એકમ
	૩	૮	૫	૭
+	૪	૦	૦	૨

* મહાવરો - ૨

- સરવાળા કરો :-

	૧૨૩૪
+	૧૨૩૪

	૨૦૫૫
+	૪૧૨૩

	૩૫૬૫
+	૩૦૦૨

	૬૫૩૪
+	૨૨૬૩

પગલું-૮ ચાર અંકના વધીવાળા સરવાળા / કોથડા

* મહાવરો - ૧

- સરવાળા કરો :-

	હજાર	સો	દશક	એકમ
	૩	૫	૭	૮
+	૬	૦	૧	૪

	હજાર	સો	દશક	એકમ
	૬	૩	૬	૫
+	૧	૫	૫	૭

	હજાર	સો	દશક	એકમ
	૬	૮	૮	૮
+	૨	૧	૫	૨

	હજાર	સો	દશક	એકમ
	૮	૬	૦	૭
+		૧	૦	૭

*** મહાવરો - ૨ નીચે મુજબના સરવાળા કરાવો.**

$$\begin{array}{r} ૪૫૮૬ \\ + ૩૩૭૫ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ૬૫૬૩ \\ + ૧૬૫૮ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ૬૫૮૩ \\ + ૨૬૫૮ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ૭૫૬૩ \\ + ૧૪૩૭ \\ \hline \end{array}$$

● કોયડા ઉકેલો :-

(૧) ધવને ટેસ્ટ મેચમાં ૨૩૧૫ રન અને વન ડે મેચમાં ૬૧૦૫ રન કર્યા, તો તેણે બંને પ્રકારની મેચમાં થઈને કુલ કેટલા રન કર્યા ?

(૨) એક ટ્રકમાં ૪૫૦૦ ઈંટો સમાય છે અને એક ટ્રેક્ટરમાં ૧૬૧૫ ઈંટો સમાય છે. જો બંને એક-એક ફેરો કરે, તો કુલ કેટલી ઈંટો સમાય ?

(૩) ભૂમિના ગામમાં ૪૬૭૦ પુરુષ અને ૫૨૫૦ સ્ત્રીઓ છે, તો તેના ગામમાં કુલ કેટલાં સ્ત્રી-પુરુષ હશે?

(૪) એક ગામમાં ૩૬૫૫ ગાયો અને ૪૦૩૮ ભેંસો હતી, તો ગામમાં કુલ કેટલી ગાયો- ભેંસો થાય?

(૫) તમારા ગામની સ્ત્રી અને પુરુષોની સંખ્યા જાણી, ગામની કુલ સ્ત્રી-પુરુષોની સંખ્યા શોધો.

(દ) આપેલા કોષ્ટકમાં એક સંગ્રહાલયમાં ત્રણ દિવસના મુલાકાતીઓની સંખ્યા દર્શાવી છે.
ત્રણ દિવસમાં કુલ કેટલા મુલાકાતીઓએ સંગ્રહાલયની મુલાકાત લીધી ?

વાર	મુલાકાતીઓની સંખ્યા 😊 = ૧૦૦ મુલાકાતી
શનિવાર	😊😊😊😊😊 =
રવિવાર	😊😊😊😊 =
સોમવાર	😊😊 =

(૭) એક ગામમાં ૧૮ વર્ષથી નાના બાળકો ૪૨૧૬ તથા ૬૦ વર્ષથી મોટા વડીલો ૧૦૮૬ અને ૧૮ થી ૬૦ની ઉંમરવાળી વ્યક્તિઓ ૩૮૪૦ છે, તો ગામની કુલ વસ્તી કેટલી હશે ?

(૮) ૨, ૦, ૪ અને ૩ અંકોનો ફક્ત એક જ વખત ઉપયોગ કરી ચાર અંકની સૌથી નાની અને સૌથી મોટી સંખ્યા બનાવો. બંનેનો સરવાળો કેટલો થાય ?

(૯) ચાર અંકની સૌથી નાની સંખ્યા અને ત્રણ અંકની સૌથી મોટી સંખ્યાનો સરવાળો કેટલો થાય ?

બાદબાકી

પગલું-૧ એક અંકની સંખ્યાની એક અંકની સંખ્યા સાથે બાદબાકી / કોયડા

*** મહાવરો :**

(૧) નીચેની બાદબાકી કરો.

(૧) ૬	(૨) ૮	(૩) ૭	(૪) ૮	(૫) ૮
- ૪	- ૮	- ૦	- ૮	- ૬
_____	_____	_____	_____	_____

(૨) નીચેની બાદબાકી કરો.

(૧) ૪ - ૩ =	(૩) ૮ - ૭ =
(૨) ૭ - ૫ =	(૪) ૬ - ૬ =

(૩) નીચેના કોયડા ઉકેલો. (વિદ્યાર્થીઓને કોયડા ઉકેલની સમજ આપવી.)

(૧) મારી પાસે ૮ પેન હતી. તેમાંથી ૩ પેન મારા મિત્રને આપી, તો મારી પાસે કેટલી પેન બાકી રહે ?

(૨) રોમા પાસે આઠ સફરજન હતા. તેમાંથી તેણે બે સફરજન ખાધાં, તો કેટલાં સફરજન બાકી રહ્યા?

પગલું-૨ બે અંકની સંખ્યાની દશકા વગરની બાદબાકી / કોયડા

*** મહાવરો :**

● નીચેની બાદબાકી કરો.

(૧) ૮૭	(૨) ૮૮	(૩) ૭૬	(૪) ૮૮	(૫) ૮૮
- ૭	- ૫	- ૩૪	- ૫૮	- ૪૨
_____	_____	_____	_____	_____

- નીચેના કોયડા ઉકેલો. (જરૂર પડે તો વિદ્યાર્થીઓને રકમ સમજાવી કોયડા ઉકેલનો ખ્યાલ આપવો.)

(૧) ધર્મિષ્ઠા પાસે ૬૮ પતંગ હતા. તેમાંથી તેણે ૨૨ પતંગ તેના ભાઈને આપ્યા, તો તેની પાસે કેટલા પતંગ બાકી રહ્યા?

(૨) શ્વેતા પાસે ૨૯ ચોકલેટ હતી. તેમાંથી તેણે ૯ ચોકલેટ લક્ષ્મીને આપી, તો તેની પાસે કેટલી ચોકલેટ બાકી રહી ?

પગલું-૩ બે અંકની સંખ્યાની દશકાવાળી બાદબાકી / કોયડા

* મહાવરો - ૧

- નીચેની બાદબાકી કરો.

(૧)	$\begin{array}{r} ૬૮ \\ - ૫૯ \\ \hline \end{array}$	(૨)	$\begin{array}{r} ૪૫ \\ - ૧૭ \\ \hline \end{array}$	(૩)	$\begin{array}{r} ૭૪ \\ - ૨૭ \\ \hline \end{array}$	(૪)	$\begin{array}{r} ૮૧ \\ - ૧૮ \\ \hline \end{array}$
-----	---	-----	---	-----	---	-----	---

(૫)	$\begin{array}{r} ૫૨ \\ - ૩૮ \\ \hline \end{array}$	(૬)	$\begin{array}{r} ૪૨ \\ - ૧૫ \\ \hline \end{array}$	(૭)	$\begin{array}{r} ૮૧ \\ - ૨૭ \\ \hline \end{array}$	(૮)	$\begin{array}{r} ૮૪ \\ - ૧૮ \\ \hline \end{array}$
-----	---	-----	---	-----	---	-----	---

* મહાવરો - ૨

- (૧) નીચેના કોયડા ઉકેલો.

(૧) વિશ્વ પાસે ૩૩ રૂપિયા છે. તેણે ૧૪ રૂપિયાનો દડો ખરીદ્યો, તો તેની પાસે કેટલાં રૂપિયા વધ્યા ?

(૨) કેન્સી પાસે ૩૦ ફળ હતાં. તેણે દિવસ દરમિયાન ૧૨ ફળ ખાધાં, તો તેની પાસે કેટલાં ફળ બાકી રહ્યાં ?

- (૨) બાલી જગ્યા પૂરો.

- (૧) ૪૧ માંથી ૫ ઓછા એટલે
- (૨) ૧૧ માંથી ૧૧ લઈ લેતાં મળે.
- (૩) ૫૫ - = ૪૦
- (૪) ૫૮ - ૫૦ =

પગલું-૪ ત્રણ અંકની સંખ્યાઓની દશકા વગરની બાદબાકી /કોયડા

● **મહાવરો :**

(૧) નીચેની બાદબાકી કરો.

$$\begin{array}{r} (૧) \quad ૭૪૬ \\ - ૩૨૪ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૨) \quad ૮૧૮ \\ - ૫૧૮ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૩) \quad ૮૫૭ \\ - ૮૨૭ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૪) \quad ૭૮૮ \\ - ૩૪૫ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૫) \quad ૪૪૪ \\ - ૪૪૪ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૬) \quad ૧૧૮ \\ - ૧૧૪ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૭) \quad ૮૩૭ \\ - ૧૨૭ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૮) \quad ૭૨૫ \\ - ૩૧૫ \\ \hline \end{array}$$

(૨) નીચેના કોયડા ઉકેલો.

(૧) અબ્દુલ પાસે ૫૫૫ રૂપિયા હતા. તેમાંથી તેણે ૧૫૦ રૂપિયાની ખરીદી કરી, તો તેની પાસે કેટલા રૂપિયા બાકી રહ્યા?

(૨) એક શાળામાં ૫૩૫ વિદ્યાર્થીઓ છે. તેમાંથી છોકરીઓની સંખ્યા ૨૦૦ છે, તો છોકરાઓની સંખ્યા કેટલી હશે ?

પગલું-૫ ત્રણ અંકની સંખ્યાઓની દશકાવાળી બાદબાકી / કોયડા

*** મહાવરો :**

(૧) નીચેની બાદબાકી કરો.

$$\begin{array}{r} (૧) \quad ૩૮૨ \\ - ૧૧૭ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૨) \quad ૭૬૫ \\ - ૪૩૮ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૩) \quad ૨૮૪ \\ - ૧૧૫ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૪) \quad ૬૨૩ \\ - ૨૬૭ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૫) \quad ૪૦૨ \\ - ૧૧૭ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૬) \quad ૬૦૫ \\ - ૨૩૬ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૭) \quad ૨૦૦ \\ - ૧૧૪ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૮) \quad ૫૭૪ \\ - ૬૮ \\ \hline \end{array}$$

(૨) નીચેના કોયડા ઉકેલો.

(૧) એક તબેલામાં ગાય અને ભેંસની કુલ સંખ્યા ૪૩૧ છે. તેમાં ગાયની સંખ્યા ૧૮૮ છે, તો ભેંસની સંખ્યા કેટલી હશે ?

(૨) રમેશભાઈના ખાતામાં ૬૮૨ રૂપિયા હતા. તેમાંથી તેમણે ૨૬૭ રૂપિયા ઉપાડ્યા, તો તેમના ખાતામાં કેટલા રૂપિયા બાકી રહ્યા ?

પગલું-૬ ચાર અંકની સંખ્યાઓની દશકા વગરની બાદબાકી / કોયડા

*** મહાવરો :**

- નીચેની બાદબાકી કરો.

$$\begin{array}{r} (૧) \quad ૩૪૬૭ \\ - ૧૨૩૪ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૨) \quad ૮૬૭૮ \\ - ૫૪૩૮ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૩) \quad ૮૫૫૭ \\ - ૮૨૨૭ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૪) \quad ૯૭૮૮ \\ - ૩૩૪૫ \\ \hline \end{array}$$

- નીચેના કોયડા ઉકેલો.

(૧) એક અનાજની વખારમાં અનાજની કુલ ૮૫૮૮ બોરી હતી. તેમાંથી ૧૪૫૮ બોરી વેચાઈ ગઈ, તો તે વખારમાં કેટલી બોરી બાકી રહી હશે?

(૨) ચાર અંકની સૌથી મોટી સંખ્યા અને ચાર અંકની સૌથી નાની સંખ્યાનો તફાવત કેટલો થશે ?

પગલું-૭ ચાર અંકની સંખ્યાઓની દશકાવાળી બાદબાકી / કોયડાની સમજ

* મહાવરો :

(૧) નીચેની બાદબાકી કરો.

$$\begin{array}{r} (૧) \quad ૫૦૦૫ \\ - ૪૨૧૭ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૨) \quad ૮૩૫૩ \\ - ૧૭૮૨ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૩) \quad ૮૫૩૬ \\ - ૭૬૪૫ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૪) \quad ૬૮૮૪ \\ - ૫૪૩૫ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૫) \quad ૮૭૦૪ \\ - ૨૮૮૪ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૬) \quad ૭૦૬૪ \\ - ૧૫૩૬ \\ \hline \end{array}$$

(૨) નીચેની બાદબાકી કરો.

$$\begin{array}{r} (૧) \quad ૫૩૫૪ \\ - ૪૨૪૮ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૨) \quad ૨૧૬૦ \\ - ૨૧૩૪ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૩) \quad ૪૪૧૬ \\ - ૨૪૨૬ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૪) \quad ૮૨૩૫ \\ - ૬૭૩૫ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૫) \quad ૭૮૦૭ \\ - ૧૨૭૦ \\ \hline \end{array}$$

(૩) નીચેના કોયડા ઉકેલો.

(૧) એક ગામમાં કુલ વસ્તી ૭૧૬૨ છે. તેમાં સ્ત્રી-પુરુષની સંખ્યા ૫૧૮૦ છે, તો બાળકોની સંખ્યા કેટલી હશે?

(૨) એક દુકાનદારની માસિક આવક ૮૦૦૫ રૂપિયા છે. જો તેનો માસિક ખર્ચ ૬૭૦૮ રૂપિયા હોય, તો તેને કેટલી બચત થશે?

(૩) એક ગામની કુલ વસ્તી ૮૬૭૫ છે. તેમાંથી પ્રાથમિક શાળામાં ભણતા બાળકોની સંખ્યા ૮૪૫ છે, તો બાકીની વસ્તી કેટલી હશે ?

(૪) ચાર અંકની સૌથી મોટામાં મોટી અને નાનામાં નાની સંખ્યાનો તફાવત કેટલો થશે ?

(૫) એક દુકાનની દૈનિક આવક ૯૭૮૭ રૂપિયા છે. દુકાનનો દૈનિક ખર્ચ ૩૮૩૮ રૂપિયા હોય, તો દુકાનની ચોખ્ખી બચત કેટલી થાય ?

(૬) ૨, ૩, ૪, ૧ થી બનતી ચાર અંકની સૌથી નાની અને સૌથી મોટી સંખ્યાનો તફાવત શોધો.
(એક અંકનો ઉપયોગ એક વખત કરવો.)

પગલું-૧ ૨,૩,૪,૫ અને ૧૦ ના ઘડિયા

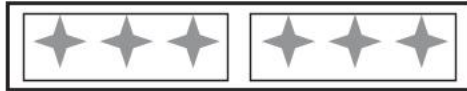
* મહાવરો - ૧

(૧) ૪ પાંચ વખત =	(૬) ૨ ચાર વખત =
(૨) ૩ આઠ વખત =	(૭) ૫ સાત વખત =
(૩) ૧ છ વખત =	(૮) ૧ નવ વખત =
(૪) ૨ સાત વખત =	(૯) ૫ બે વખત =
(૫) ૩ ત્રણ વખત =	(૧૦) ૪ છ વખત =

* મહાવરો - ૨

(૧) ૧૨ તો કેટલી વખત ચાર =	(૬) ૯ તો કેટલી વખત એક =
(૨) ૧૦ તો કેટલી વખત બે =	(૭) ૧૦ + ૨ = તો કેટલી વખત છ =
(૩) ૧૦ તો કેટલી વખત પાંચ =	(૮) ૫ + ૨ + ૨ = તો કેટલી વખત ત્રણ =
(૪) ૧૨ તો કેટલી વખત ત્રણ =	(૯) ૧ + ૭ = તો કેટલી વખત ચાર અને કેટલી વખત બે
(૫) ૯ તો કેટલી વખત ત્રણ =	(૧૦) તમે જે ધોરણમાં ભણો છો તે ચાર વખત =

* મહાવરો - ૩ (પેટર્ન આગળ વધારો)

* મહાવરો - ૪

(૧) ૪ × ૫ =	(૨) ૬ × ૩ =	(૩) ૧ × ૪ =
(૪) ૦ × ૯ =	(૫) ૨ × ૮ =	(૬) ૧ × ૯ =
(૭) ૩ × ૨ =	(૮) ૩ × ૬ =	(૯) ૫ × ૦ =
(૧૦) ૫ × ૭ =		

(૧૧) એક રિક્ષાના પૈડાં તો આવી ૮ રિક્ષાના કેટલાં પૈડાં ?

(૧૨) એક અઠવાડિયાના દિવસ તો આવા ૬ અઠવાડિયાના કેટલાં દિવસ ?

*** મહાવરો - ૫**

(૧) નીચે આપેલ સંખ્યાઓનો ઉપયોગ કરી મનપસંદ જૂથ બનાવો.

- (૧) ૯ (૨) ૮ (૩) ૧૦ (૪) ૧૨ (૫) ૧૮

(૨) નીચે આપેલ સંખ્યાઓના સ્કૂટરના પૈડાંની સંખ્યા મુજબ જૂથ પાડો.

- (૧) ૨૦ (૨) ૬ (૩) ૧૦ (૪) ૧૪ (૫) ૪

પગલું-૨ ૧ થી ૧૦ ના ઘડિયા

*** મહાવરો :**

- ગુણાકાર આધારિત પેટર્ન પૂર્ણ કરો.

૨	૪	૬	૮						
૩	૬	૯	૧૨						
૫	૧૦	૧૫	૨૦						

પગલું-૪ બે અંકની સંખ્યાના એક અંકની સંખ્યા સાથે વઢી વગરના ગુણાકાર / કોયડા

* મહાવરો :

- ગુણાકાર કરો.

(૧) $૨૫ \times ૧ = \dots\dots$

(૨) $૩૨ \times ૨ = \dots\dots$

(૩) $૩૩ \times ૩ = \dots\dots$

(૪) $૧૩ \times ૩ = \dots\dots$

(૫) $૪૩ \times ૨ = \dots\dots$

(૬) $૨૪ \times ૨ = \dots\dots$

- નીચેના કોયડા ઉકેલો. (કોયડા ઉકેલની સમજ આપવી.)

(૧) એક ટ્રક ને ૧૨ પૈડાં છે, તો આવી ૪ ટ્રકનાં પૈડાં કેટલાં થાય?

(૨) એક બેંચ પર ૩ વિદ્યાર્થીઓ બેસે છે, તો વર્ગની આવી ૩૨ બેંચ પર કેટલા વિદ્યાર્થીઓ બેસી શકે?

પગલું-૫ બે અંકની સંખ્યાના એક અંકની સંખ્યા સાથે વઘીવાળા ગુણાકાર / કોયડા

* મહાવરો :

- ગુણાકાર કરો.

(૧) $૧૨ \times ૬ = \dots\dots$

(૨) $૬૨ \times ૫ = \dots\dots$

(૩) $૫૨ \times ૮ = \dots\dots$

(૪) $૩૫ \times ૪ = \dots\dots$

(૫) $૨૮ \times ૩ = \dots\dots$

(૬) $૪૫ \times ૮ = \dots\dots$

- નીચેના કોયડા ઉકેલો. (કોયડા ઉકેલની સમજ આપવી.)

(૧) એક બસમાં ૩૫ મુસાફર બેસી શકે છે, તો આવી ૮ બસમાં કેટલા મુસાફર બેસી શકે ?

(૨) શાળાના બગીચામાં એક હરોળમાં ગુલાબના ૧૫ છોડ છે, તો આવી ૩ હરોળમાં કુલ કેટલા ગુલાબના છોડ થશે?

પગલું-૬ બે અંકની સંખ્યાના બે અંકની સંખ્યા સાથે વઢી વગરના ગુણાકાર / કોયડા

* મહાવરો :

- ગુણાકાર કરો.

(૧) ૧૨×૧૩

(૨) ૨૧×૧૪

(૩) ૧૭×૧૧

(૪) ૧૩×૧૩

(૫) ૩૩×૧૨

- નીચેના કોયડા ઉકેલો.

(૧) એક ડબ્બામાં ૧૫ લિટર તેલ સમાય છે, આવા ૧૧ ડબ્બામાં કેટલું તેલ સમાય?

(૨) પ્રાર્થનાસભામાં એક હરોળમાં ૧૨ વિદ્યાર્થીઓ છે, તો આવી ૧૨ હરોળના કેટલા વિદ્યાર્થીઓ થશે ?

પગલું-૭ બે અંકની સંખ્યાના બે અંકની સંખ્યા સાથે વઢીવાળા ગુણાકાર / કોયડા

* મહાવરો :

- ગુણાકાર કરો.

(૧) ૨૪×૨૫

(૨) ૩૪×૪૦

(૩) ૩૬×૪૪

(૪) ૫૮×૩૨

(૫) ૨૮×૩૬

- નીચેના કોયડા ઉકેલો.

(૧) એક શાળાના ધોરણ-૪માં ૨૮ વિદ્યાર્થી અભ્યાસ કરે છે. સૈનિક ફાળામાં દરેક વિદ્યાર્થી ૧૨ રૂપિયા આપે છે, તો કુલ કેટલા રૂપિયા ફાળો એકઠો થયેલ હશે ?

(૨) એક પેકેટમાં દવાની ૧૮ ગોળીઓ છે. આવાં ૧૩ પેકેટમાં કુલ કેટલી ગોળીઓ થશે ?

(૩) એક ખોખામાં ૩૨ કેરી છે, તો આવાં ૩૫ ખોખામાં કુલ કેટલી કેરી થાય?

પગલું-૮ ત્રણ અંકની સંખ્યાના એક અંકની સંખ્યા સાથે વઢી વગરના ગુણાકાર / કોયડા

* મહાવરો :

- ગુણાકાર કરો.

(૧) $૨૧૨ \times ૪ = \dots\dots$

(૨) $૧૦૪ \times ૨ = \dots\dots$

(૩) $૧૨૨ \times ૪ = \dots\dots$

(૪) $૧૦૦ \times ૫ = \dots\dots$

(૫) $૧૧૪ \times ૨ = \dots\dots$

(૬) $૧૧૦ \times ૮ = \dots\dots$

- નીચેના કોયડા ઉકેલો.

(૧) ૧ મીટર કાપડના ૧૦૩ રૂપિયા હોય, તો ૩ મીટર કાપડના કેટલા રૂપિયા થાય ?

(૨) દરેક બાળકને ૨ ચોકલેટ આપવામાં આવે, તો ૨૦૪ બાળકો માટે કેટલી ચોકલેટ જોઈએ ?

પગલું-૯ ત્રણ અંકની સંખ્યાના એક અંકની સંખ્યા સાથે વઘીવાળા ગુણાકાર / કોયડા

* મહાવરો :

● ગુણાકાર કરો.

(૧) $૨૩૫ \times ૨ = \dots\dots\dots$

(૨) $૩૨૫ \times ૮ = \dots\dots\dots$

(૩) $૪૨૫ \times ૪ = \dots\dots\dots$

(૪) $૧૫૮ \times ૨ = \dots\dots\dots$

(૫) $૨૨૬ \times ૫ = \dots\dots\dots$

(૬) $૬૧૮ \times ૩ = \dots\dots\dots$

(૭) $૧૮૩ \times ૮ = \dots\dots\dots$

(૮) $૪૮૫ \times ૭ = \dots\dots\dots$

(૯) $૮૪૫ \times ૨ = \dots\dots\dots$

● નીચેના કોયડા ઉકેલો.

(૧) શાળાના ૧૫૮ બાળકો ૮ રૂપિયા લેખે ફાળો જમા કરાવે છે, તો કુલ કેટલા રૂપિયા ફાળો એકઠો થશે?

(૨) એક ચોકલેટના ૫ રૂપિયા હોય, તો ૨૨૮ ચોકલેટના કેટલા રૂપિયા ચૂકવવા પડે ?

પગલું-૧૦ ત્રણ અંકની સંખ્યામાં દશકનો અંક શૂન્ય હોય તેવા ગુણાકાર / કોયડા

*** મહાવરો :**

- ગુણાકાર કરો.

(૧) ૨૦૫×૮

(૨) ૧૦૬×૫

(૩) ૩૦૩×૬

(૪) ૪૦૭×૪

પગલું-૧૧ ત્રણ અંકની સંખ્યાના બે અંકની સંખ્યા સાથે વધી વગરના ગુણાકાર / કોયડા

*** મહાવરો :**

- ગુણાકાર કરો :

(૧) ૧૨૩×૩૧

(૨) ૧૦૩×૧૧

(૩) ૩૦૩×૧૩

(૪) ૨૮૩×૧૦

(૫) ૧૩૩×૨૨

(૬) ૩૪૧×૧૨

(૭) ૨૪૨×૨૦

(૮) ૧૦૨×૧૪

(૯) ૧૧૯×૧૧

પગલું-૧૨ ત્રણ અંકની સંખ્યાના બે અંકની સંખ્યા સાથે વઢીવાળા ગુણાકાર / કોયડા

* મહાવરો :

● ગુણાકાર કરો.

(૧) $૩૨૫ \times ૨૦ = \dots\dots$

(૨) $૨૦૫ \times ૧૫ = \dots\dots$

(૩) $૫૬૭ \times ૩૫ = \dots\dots$

(૪) $૩૦૦ \times ૪૦ = \dots\dots$

(૫) $૧૦૮ \times ૧૮ = \dots\dots$

(૬) $૩૩૩ \times ૧૩ = \dots\dots$

(૭) $૩૨૮ \times ૪૫ = \dots\dots$

(૮) $૩૬૮ \times ૧૬ = \dots\dots$

(૯) $૧૮૦ \times ૧૮ = \dots\dots$

● નીચેના કોયડા ઉકેલો.

(૧) એક વર્ષમાં ૩૬૫ દિવસ હોય, તો તમારી હાલની ઉંમર દિવસોમાં કેટલી થાય?

(૨) ૧૦૦ રૂપિયાની ૫૦ નોટોનું બંડલ એટલે કેટલા રૂપિયા ?

(૩) એક બોક્સમાં ૮૫૦ મોતી હોય, તો આવા ૪ બોક્સમાં કુલ કેટલાં મોતી હશે ?

(૪) એક કૂંડી બનાવવા ૪૦૯ ઈંટોની જરૂર છે, તો આવી ૨૩ કૂંડી બનાવવા કેટલી ઈંટોની જરૂર પડે ?

(૫) એક બોક્સનું વજન ૩૫૦ કિગ્રા હોય, તો આવા ૨૮ બોક્સનું વજન કેટલા કિગ્રા થાય ?

(૬) એક નાની દીવાલ ૨૦૮ ઈંટોથી બને, તો આવી ૧૬ દીવાલ કેટલી ઈંટોથી બને ?

પગલું-૧ એક અંકની સંખ્યાનો એક અંકની સંખ્યા વડે ભાગાકાર

*** મહાવરો :**

- ભાગાકાર કરો.

(૧) $૮ \div ૪$

(૨) $૬ \div ૩$

- નીચેના કોયડા ઉકેલો.

(૧) ૬ કુગ્ગાને ૨ મિત્રો વચ્ચે સરખે ભાગે વહેંચતાં દરેકને કેટલા કુગ્ગા મળશે?

(૨) ૮ કેળાં ૩ વાંદરા વચ્ચે સરખે ભાગે વહેંચવા હોય, તો દરેક વાંદરાને કેટલાં કેળાં મળશે ?

પગલું-૨ બે અંકની સંખ્યાનો એક અંકની સંખ્યા સાથે ભાગાકાર / કોયડા

*** મહાવરો - ૧**

- ભાગાકાર કરો.

(૧) $૩૦ \div ૬$

(૨) $૨૮ \div ૭$

(૩) $૪૦ \div ૮$

(૪) $૭૨ \div ૮$

(૫) $૪૫ \div ૫$

● નીચેના કોયડા ઉકેલો.

(૧) એક મેદાનમાં મૂકેલી કારનાં પૈંડા મેં ગણ્યાં તો ૪૪ થયા, તે મેદાનમાં કેટલી કાર હશે?

(૨) રમણ પાસે ૫૬ મીટર દોરડું છે. એક ગાયને બાંધવા માટે ૪ મીટર દોરડું જોઈએ, તો આ દોરડા વડે વધુમાં વધુ કેટલી ગાયો બાંધી શકાય ?

(૩) એક ખિસકોલી એક વખતમાં ૩ ડગલા કૂદે છે. તેને ૩૬ સુધી પહોંચવા માટે કેટલી વખત કૂદવું પડશે?

*** મહાવરો - ૨**

(૧) બે ઘડિયાનો ઉપયોગ કરી ૧૫ નો ઘડિયો બનાવો.

(૨) બે ઘડિયાનો ઉપયોગ કરી ૧૭ નો ઘડિયો બનાવો.

● સંખ્યા પસંદ કરી જવાબ લખો.

(૧) ૨, ૩, ૬, ૮ અને નો ગુણાકાર ૨૭ થાય.

(૨) ૩, ૪, ૭, ૧૦ $\times$ = ૨૮

(૩) ૨, ૧૬, ૧૮, ૭૪ $\div$ = ૮

(૪) ૩, ૪, ૮, ૧૩ અને નો તફાવત ૧ થાય.

* મહાવરો - ૩

● ભાગાકાર કરો.

(૧) $૮૦ \div ૬$

(૨) $૭૮ \div ૮$

(૩) $૮૬ \div ૨$

(૪) $૮૬ \div ૪$

(૫) $૬૪ \div ૪$

(૬) $૪૫ \div ૮$

(૭) $૫૮ \div ૪$

(૮) $૫૦ \div ૫$

(૯) $૭૨ \div ૬$

(૧૦) $૮૧ \div ૩$

● નીચેના કોયડા ઉકેલો.

(૧) મીરાએ બજારમાં વેચવા માટે ૯૬ અગરબત્તીઓ બનાવી. તેણે ૬ અગરબત્તીઓનું એક પેકેટ બનાવ્યું, તો કેટલાં પેકેટ બનશે? જો તે એક પેકેટમાં ૮ અગરબત્તીઓ મૂકે, તો કેટલાં પેકેટ બનશે?

(૨) ૭ પેન્સિલ બોક્ષમાં કુલ ૮૧ પેન્સિલ છે, તો દરેક બોક્ષમાં કેટલી પેન્સિલ હશે?

(૩) મહેસાણા અને પાલનપુર વચ્ચે ૮૮ કિમી અંતર છે. નેન્સી દરરોજ ૮ કિમી ચાલે છે, તો મહેસાણાથી પાલનપુર પહોંચતાં કેટલા દિવસ થશે ?

(૪) માયરા પોતાની ટીમ માટે ૮૦ ટી-શર્ટ ખરીદવા માગે છે. જો દરેક પેકેટમાં ૮ ટી-શર્ટ હોય, તો માયરાએ કેટલાં પેકેટ ટી-શર્ટ ખરીદવા પડે ?

પગલું-૩ ત્રણ અંકની સંખ્યાનો એક અંકની સંખ્યા સાથે ભાગાકાર / કોયડા

* મહાવરો :

● ભાગાકાર કરો.

(૧) $૧૦૮ \div ૮$

(૨) $૨૩૬ \div ૨$

(૩) $૭૪૩ \div ૭$

(૪) $૮૫૮ \div ૬$

(૫) $૮૧૮ \div ૮$

● નીચેના કોયડા ઉકેલો.

(૧) એક ખેડૂત ૬૭૮ નારંગીના છોડ ખરીદે છે. તે એક હરોળમાં ૮ છોડ રોપવા ઈચ્છે છે, તો તેણે કેટલી હરોળમાં છોડ રોપવા પડે?

(૨) દત્ત એક અઠવાડિયામાં એક પુસ્તકના ૩૬૪ પાનાં વાંચે છે. એ દરરોજ સરખી સંખ્યામાં પાનાં વાંચતો હોય, તો એક દિવસમાં તેણે કેટલાં પાનાં વાંચ્યા હશે ?

(૩) રમતોત્સવમાં કબડ્ડીમાં ભાગ લીધેલ ખેલાડીઓની સંખ્યા ૩૫૦ છે. જો દરેક ટીમમાં ૭ ખેલાડીઓ હોય, તો કેટલી ટીમે ભાગ લીધેલ હશે ?

પગલું-૪ ત્રણ અંકની સંખ્યાનો બે અંકની સંખ્યા સાથે ભાગાકાર / કોયડા

* મહાવરો :

- ભાગાકાર કરો.

(૧) $939 \div 12$

(૨) $424 \div 34$

(૩) $666 \div 30$

(૪) $436 \div 14$

(૫) $596 \div 18$

(૬) $159 \div 16$

(૭) $360 \div 14$

(૮) $800 \div 60$

● નીચેના કોયડા ઉકેલો. (જરૂર જણાય તો વિદ્યાર્થીઓને કોયડા ઉકેલની સમજ આપવી.)

(૧) આસ્થા ૩૨ મણકાનો ઉપયોગ કરી એક માળા બનાવે છે, તો તે ૧૨૮ મણકા અને ૨૨૪ મણકાનો ઉપયોગ કરી કેટલી માળા બનાવી શકશે?

(૨) યુગ ૭૦૦ ગુલાબજાંબુ પેકિંગ કરવા માટે ૩૫ બોક્ષ ખરીદે છે. દરેક બોક્ષમાં ગુલાબજાંબુની સંખ્યા સમાન છે, તો દરેક બોક્ષમાં કેટલાં ગુલાબજાંબુ હશે?

(૩) એક પાર્કિંગની જગ્યામાં ૬૦૦ કાર પાર્કિંગ કરી છે. આ માટે કુલ ૩૦ હાર કરેલી હોય, દરેક હારમાં કારની સંખ્યા કેટલી હશે ?

પગલું-૨ સો રૂપિયા સુધીના સિક્કા અને ચલણી નોટોની ઓળખ

*** મહાવરો :** (કોયડા ઉકેલ)

૧. હેતરાજે ૨૫ રૂપિયાનું રમકડું ખરીદ્યું. તેણે દુકાનદારને ૧૦૦ રૂપિયાની નોટ આપી, તો દુકાનદાર તેને કેટલા રૂપિયા પાછા આપશે?

૨. સલમાન પાસે ૬૫ રૂપિયા હતા. તેમાંથી તેણે ૨૫ રૂપિયાનો ખર્ચ કર્યો, તો સલમાન પાસે કેટલા રૂપિયા બાકી રહેશે ?

૩. ઈરફાન પાસે ૪૫ રૂપિયા હતા. તેના પપ્પાએ તેને ૨૦ રૂપિયા આપ્યા, તો ઈરફાન પાસે કેટલા રૂપિયા થશે ?

પગલું-૩ રૂપિયા-પૈસાનું પરસ્પર રૂપાંતર અને રોજિંદા વ્યવહારમાં નાણાંકીય લેવડ-દેવડના કોયડા

* મહાવરો - ૧

★ ખાલી જગ્યા પૂરો :

- (૧) ૨ રૂપિયા = પૈસા
- (૨) ૮૦૦ પૈસા = રૂપિયા
- (૩) ૮૫૦ પૈસા = રૂપિયા પૈસા
- (૪) ૪૭૦ પૈસા = રૂપિયા પૈસા
- (૫) ૧૦૦૦ પૈસા = રૂપિયા
- (૬) ૧૫૫૦ પૈસા = રૂપિયા પૈસા
- (૭) ૧ રૂપિયો અને ૫૦ પૈસા = પૈસા
- (૮) ૫ રૂપિયા અને ૭૫ પૈસા = પૈસા

* મહાવરો - ૨ (નીચેના કોયડા ઉકેલો.)

૧. આરતીએ ૫ રૂપિયા ૫૦ પૈસાનો આઈસક્રીમ અને ૩ રૂપિયા ૨૫ પૈસાની ચોકલેટ ખરીદી, તો આરતી વેપારીને કેટલી રકમ ચૂકવશે?

૨. દક્ષ પાસે ૯.૪૦ રૂપિયા છે. તેમાંથી તેણે ૫.૨૦ રૂપિયાની પેન ખરીદી, તો હવે તેની પાસે કેટલી રકમ બાકી રહે ?

પગલું-૪ ચાર ગાણિતિક ક્રિયાઓ આધારિત કોયડા (સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર)

*** મહાવરો :**

૧. દૂધની એક થેલીના ૨૮.૫૦ રૂપિયા અને છાશની એક થેલીના ૧૧.૫૦ રૂપિયા થાય છે. ધનજી દુકાનદારને ૫૦ રૂપિયાની નોટ આપે, તો દુકાનદાર કેટલા રૂપિયા પાછા આપશે ?

૨. કોષ્ટક પરથી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

બિલ			
ક્રમ	વસ્તુનું નામ	૧ નંગનો ભાવ	રૂપિયા - પૈસા
૧	૧૦ દડા	₹ ૧૨.૦૦	૧૨૦.૦૦
૨	૧૫ ભમરડા	₹ ૫.૦૦	૭૫.૦૦
૩	૧ મોટરવાળું રમકડું	₹ ૫૦.૦૦	૫૦.૦૦
		કુલ રૂપિયા	

પ્રશ્નો: ૧. એક ભમરડાની કિંમત જણાવો.

૨. પાંચ દડાની કિંમત કેટલી થશે?

૩. બે મોટરવાળા રમકડાંની કિંમત શોધો.

૪. બિલની કુલ કિંમત કેટલી છે?

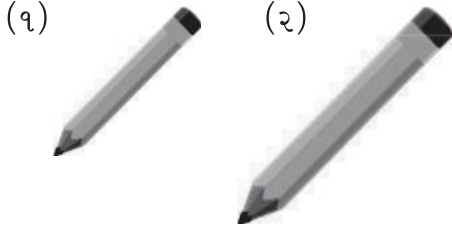
૫. એક નંગ દડાનો ભાવ જણાવો.

લંબાઈ

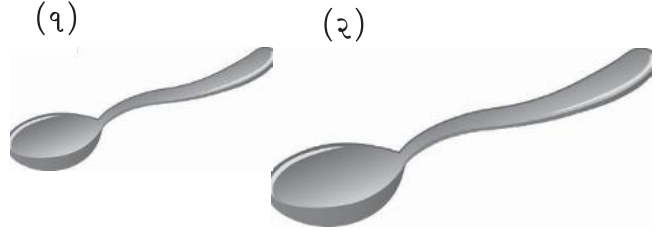
પગલું-૧ ચિત્રો કે વસ્તુ બતાવી લાંબા-ટૂંકાની સમજ

* મહાવરો :

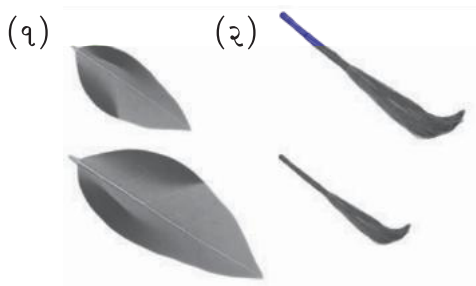
(૧) લાંબી વસ્તુ પર ✓ કરો.

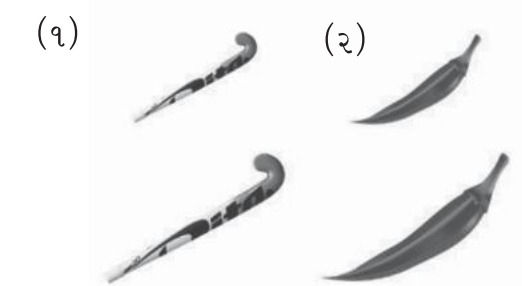
(૨) ટૂંકી વસ્તુ પર ✓ કરો.

(૩) લાંબી વસ્તુ પર ✓ કરો.

(૪) ટૂંકી વસ્તુ પર ✓ કરો.

પગલું-૨ આપેલી વસ્તુ કે ચિત્રનું આંગળી/વેંત વડે માપન

* મહાવરો : આંગળી કે વેંત વડે માપી લખવા જણાવવું.

.....વેંત

.....આંગળ

.....આંગળ

પગલું-૩ લંબાઈનું ચોક્કસ માપ જાણવામાં માપપટ્ટીનો ઉપયોગ

* મહાવરો - ૧

● ખાલી જગ્યા પૂરો.

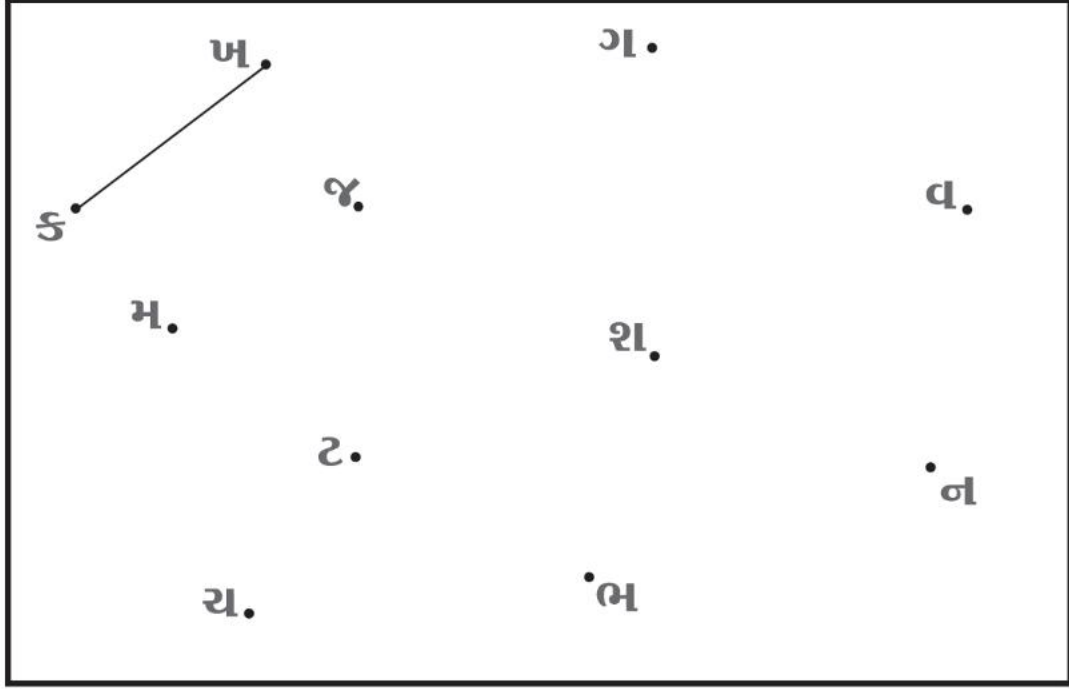
૨૦૦ સેમી = મીટર

૪ મીટર = સેમી

૨ કિમી = મીટર

૩૦૦૦ મીટર = કિમી

* મહાવરો - ૨ નીચે આપેલ મૂળાક્ષર વચ્ચે લીટી દોરી લંબાઈ માપો અને લખો.

(૧) કખ = ૩ સેમી	(૪) નમ =	(૭) મટ =
(૨) જગ =	(૫) વગ =	(૮) જમ =
(૩) કન =	(૬) ચટ =	(૯) ખગ =

પ્રશ્નો : ૧. કયા બે બિંદુઓ વચ્ચેનું અંતર સૌથી વધુ છે?
 ૨. કયા બે બિંદુઓ વચ્ચેનું અંતર સૌથી ઓછું છે?

● રૂપાંતર કરો :

(૧) સેમીમાં રૂપાંતર કરો.

- (૧) ૨૦ મીટર = સેમી
- (૨) ૬ મીટર ૫૦ સેમી = સેમી
- (૩) ૮ મીટર ૫ સેમી = સેમી

(૨) મીટરમાં કે મીટર-સેમીમાં રૂપાંતર કરો.

- (૧) ૪૦૦ સેમી = મીટર
- (૨) ૫૭૦ સેમી = મીટર સેમી
- (૩) ૮૦૮ સેમી = મીટર સેમી

પગલું-૪ મીટર-સેમી, કિલોમીટર-મીટરનો વ્યવહારમાં ઉપયોગ

* મહાવરો :

● માગ્યા મુજબ લખો.

- (૧) તમારા ઘરથી શાળાનું અંતર કેટલું છે ?
- (૨) તમારા ગામથી તમારા તાલુકા મથકનું અંતર કેટલું છે ?
- (૩) તમારા ગામથી તમારા જિલ્લા મથકનું અંતર કેટલું છે ?
- (૪) ૧૫૦૦ મીટર દોડ એટલે કિમી મીટર
- (૫) ૧૦૦૦ મીટર દોડમાં રેહાના કિલોમીટર દોડે છે એમ કહેવાય.
- (૬) બે ગામ વચ્ચેનું અંતર માં માપી શકાય.
- (૭) ૫૦૦૦ મીટર = કિલોમીટર
- (૮) ૨૩૪૫ મીટર = કિમી મીટર
- (૯) ૭૦૦૦ મીટર + ૧૦૦૦ મીટર = કિલોમીટર
- (૧૦) ૧૫ મીટર = સેમી

● કોયડા ઉકેલો :

- (૧) મહેશ ૧ મીટર ૨૪ સેમી ઊંચો છે. સોનલ તેના કરતાં ૧૫ સેમી નીચી છે, તો બંનેની કુલ ઊંચાઈ કેટલી થાય ?

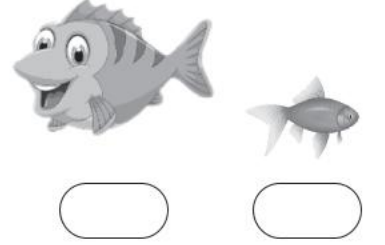
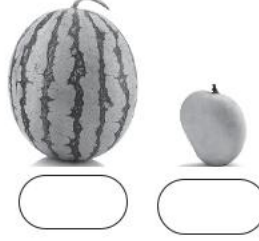
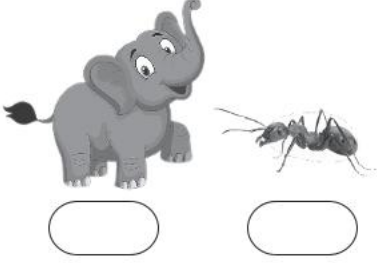
- (૨) દિનેશ ૧૫૦ સેમી ઊંચો છે. તેની બહેન ૧૧૭ સેમી ઊંચી છે. બંનેમાં વધારે ઊંચું કોણ ? કેટલું ?

- (૩) પેરિસનો એફિલ ટાવર ૩૩૦ મીટર ઊંચો છે અને ન્યૂયોર્કનું સૌથી ઊંચું બિલ્ડિંગ ૩૨૦ મીટરનું છે, તો આ એફિલ ટાવર તે બિલ્ડિંગ કરતાં કેટલું ઊંચું છે ?

પગલું-૧ વસ્તુઓ, ચિત્રો આધારિત હલકું / ભારેની સમજ

* મહાવરો :

(૧) હલકું હોય તેની નીચે ✓ કરો. (૨) ભારે હોય તેની નીચે ✓ કરો. (૩) હલકું હોય તેની નીચે ✓ કરો.

પગલું-૪ ગ્રામ-કિલોગ્રામનું પરસ્પર રૂપાંતર અને તેનો રોજિંદા જીવનમાં ઉપયોગ

* મહાવરો :

- નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો.

(૧) ૨૩૪૦ ગ્રામ = કિગ્રા ગ્રામ

(૨) ૭૦૦૦ ગ્રામ = કિગ્રા ગ્રામ

(૩) ૮૫૦૦ ગ્રામ = કિગ્રા ગ્રામ

(૪) એક કિગ્રા અને અડધો કિગ્રા = ગ્રામ

(૫) ૧ કિગ્રા ચોખા, ૨ કિગ્રા મરચું અને ૫૦૦ ગ્રામ હળદળ મળી કુલ કેટલું વજન થશે ?

- નીચેના કોયડા ઉકેલો.

(૧) કેન્સીએ ૩૦૦૦ ગ્રામ લોટ ખરીદ્યો, તો આ લોટ કેટલા કિલોગ્રામ થયો ગણાય ?

(૨) એક વેપારીએ સવારે ૪ કિગ્રા ૨૦૦ ગ્રામ, સાંજે ૩ કિગ્રા ૮૦૦ ગ્રામ ગોળ વેચ્યો હોય, તો તેમણે દિવસ દરમિયાન કુલ કેટલો ગોળ વેચ્યો ?

(૩) એક ડબ્બામાં ૮ કિલોગ્રામ તેલ હતું. તેમાંથી ૩૫૦૦ ગ્રામ તેલ વપરાઈ જાય, તો આ ડબ્બામાં કેટલું તેલ વધ્યું હોય ?

પગલું-૧ બે કે તેથી વધુ પાત્રની ક્ષમતાની તુલના

*** મહાવરો :**

૧. તમે દિવસમાં કેટલા પ્યાલા પાણી પીવો છો ?
૨. તમારું મનપસંદ પ્રાણી કેટલી ડોલ પાણી પી શકે છે ?
૩. એક ડોલમાં કેટલા ટબ પાણી સમાઈ શકે ?

પગલું-૨ લિટર-મિલીલિટરનું પરસ્પર રૂપાંતર અને તેને લગતા વ્યવહારું કોયડા

*** મહાવરો : નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો.**

- (૧) ૧ લિટર પાણીમાંથી ૧૦૦ મિલિના માપિયાં ભરાશે.
- (૨) ૫૦૦ મિલિ પાણીમાંથી ૨૫૦ મિલિના માપિયાં ભરાશે.
- (૩) ૧ લિટર પાણીમાંથી ૨૦૦ મિલિના માપિયાં ભરાશે.
- (૪) ૫૦૦ મિલિના બે માપિયાં = લિટર

● વ્યવહારું કોયડા :-

- (૧) જેમ્સ દિવસમાં ૫ ગ્લાસ પાણી પી શકે છે અને તેનો મિત્ર ૮ ગ્લાસ પાણી પી શકે છે, તો બંને મળી કુલ કેટલા ગ્લાસ પાણી પી શકશે ?
- (૨) એક માટલું ૧૬ બોટલ પાણી વડે ભરી શકાય છે. બીજું માટલું તેના કરતાં બમણું છે, તો આવા ૨ માટલાં ભરવા કેટલી બોટલ પાણી જોઈશે?
- (૩) એક જગને પાણીથી ભરવા ૩ કપ પાણીની જરૂર પડે છે, તો આવા ૪ જગને પાણીથી ભરવા કેટલા કપ પાણીની જરૂર પડશે?

પગલું-૩ ચાર ગાણિતિક ક્રિયાઓ આધારિત લિટર-મિલીલિટરના કોયડા

*** મહાવરો :**

૧. રૂપાંતર કરો :

- (૧) ૨ લિટર = મિલિ
- (૨) ૫૦૦૦ મિલિ = લિટર
- (૩) ૨૫૫૦ મિલિ = લિટર મિલિ
- (૪) ૫ લિટર ૬૪૦ મિલિ = મિલિ
- (૫) ૧૦૪૦ મિલિ = લિટર મિલિ

૨. નીચેના દાખલા ગણો.

- (૧) સરવાળો કરો : ૨૨૫ લિટર, ૮૦ લિટર અને ૧૮૦ લિટર

- (૨) બાદબાકી કરો : ૮૦૭ લિટર ૭૦૫ મિલિમાંથી ૨૩૧ લિટર ૩૦૮ મિલિ

- (૩) એકપુખ્તમાણસ દિવસનું અંદાજિત ૮ લિટર પાણી પી શકતો હોય, તો ૩ દિવસમાં અંદાજિત કેટલું પાણી પી શકે?

- (૪) ભાવેશભાઈ તેલનો ડબ્બો ૨૫૫૦ રૂપિયામાં ખરીદે છે. જો ડબ્બામાં ૧૫ લિટર તેલ હોય, તો ૧ લિટરનો ભાવ કેટલો થાય?

- (૫) ૧૬ લિટર તેલના ડબ્બામાંથી ૫ લિટર ૮૭૫ મિલિ તેલ વપરાય છે, તો ડબ્બામાં કેટલું તેલ બાકી રહેશે ?

સમય

પગલું-૨ અઠવાડિયાના દિવસો અને મહિનાની સમજ

કેલેન્ડર-૨૦૨૦

જાન્યુઆરી					ફેબ્રુઆરી					માર્ચ					એપ્રિલ								
સોમવાર		૬	૧૩	૨૦	૨૭	સોમવાર		૩	૧૦	૧૭	૨૪	સોમવાર	૩૦	૨	૯	૧૬	૨૩	સોમવાર		૬	૧૩	૨૦	૨૭
મંગળવાર		૭	૧૪	૨૧	૨૮	મંગળવાર		૪	૧૧	૧૮	૨૫	મંગળવાર	૩૧	૩	૧૦	૧૭	૨૪	મંગળવાર		૭	૧૪	૨૧	૨૮
બુધવાર	૧	૮	૧૫	૨૨	૨૯	બુધવાર		૫	૧૨	૧૯	૨૬	બુધવાર		૪	૧૧	૧૮	૨૫	બુધવાર	૧	૮	૧૫	૨૨	૨૯
ગુરુવાર	૨	૯	૧૬	૨૩	૩૦	ગુરુવાર		૬	૧૩	૨૦	૨૭	ગુરુવાર		૫	૧૨	૧૯	૨૬	ગુરુવાર	૨	૯	૧૬	૨૩	૩૦
શુક્રવાર	૩	૧૦	૧૭	૨૪	૩૧	શુક્રવાર		૭	૧૪	૨૧	૨૮	શુક્રવાર		૬	૧૩	૨૦	૨૭	શુક્રવાર	૩	૧૦	૧૭	૨૪	
શનિવાર	૪	૧૧	૧૮	૨૫		શનિવાર	૧	૮	૧૫	૨૨	૨૯	શનિવાર		૭	૧૪	૨૧	૨૮	શનિવાર	૪	૧૧	૧૮	૨૫	
રવિવાર	૫	૧૨	૧૯	૨૬		રવિવાર	૨	૯	૧૬	૨૩		રવિવાર	૧	૮	૧૫	૨૨	૨૯	રવિવાર	૫	૧૨	૧૯	૨૬	
મે					જૂન					જુલાઈ					ઓગસ્ટ								
સોમવાર		૪	૧૧	૧૮	૨૫	સોમવાર	૧	૮	૧૫	૨૨	૨૯	સોમવાર		૬	૧૩	૨૦	૨૭	સોમવાર	૩૧	૩	૧૦	૧૭	૨૪
મંગળવાર		૫	૧૨	૧૯	૨૬	મંગળવાર	૨	૯	૧૬	૨૩	૩૦	મંગળવાર		૭	૧૪	૨૧	૨૮	મંગળવાર		૪	૧૧	૧૮	૨૫
બુધવાર		૬	૧૩	૨૦	૨૭	બુધવાર	૩	૧૦	૧૭	૨૪		બુધવાર	૧	૮	૧૫	૨૨	૨૯	બુધવાર		૫	૧૨	૧૯	૨૬
ગુરુવાર		૭	૧૪	૨૧	૨૮	ગુરુવાર	૪	૧૧	૧૮	૨૫		ગુરુવાર	૨	૯	૧૬	૨૩	૩૦	ગુરુવાર		૬	૧૩	૨૦	૨૭
શુક્રવાર	૧	૮	૧૫	૨૨	૨૯	શુક્રવાર	૫	૧૨	૧૯	૨૬		શુક્રવાર	૩	૧૦	૧૭	૨૪	૩૧	શુક્રવાર		૭	૧૪	૨૧	૨૮
શનિવાર	૨	૯	૧૬	૨૩	૩૦	શનિવાર	૬	૧૩	૨૦	૨૭		શનિવાર	૪	૧૧	૧૮	૨૫		શનિવાર	૧	૮	૧૫	૨૨	૨૯
રવિવાર	૩	૧૦	૧૭	૨૪	૩૧	રવિવાર	૭	૧૪	૨૧	૨૮		રવિવાર	૫	૧૨	૧૯	૨૬		રવિવાર	૨	૯	૧૬	૨૩	૩૦
સપ્ટેમ્બર					ઓક્ટોબર					નવેમ્બર					ડિસેમ્બર								
સોમવાર		૭	૧૪	૨૧	૨૮	સોમવાર		૫	૧૨	૧૯	૨૬	સોમવાર	૩૦	૨	૯	૧૬	૨૩	સોમવાર		૭	૧૪	૨૧	૨૮
મંગળવાર	૧	૮	૧૫	૨૨	૨૯	મંગળવાર		૬	૧૩	૨૦	૨૭	મંગળવાર		૩	૧૦	૧૭	૨૪	મંગળવાર	૧	૮	૧૫	૨૨	૨૯
બુધવાર	૨	૯	૧૬	૨૩	૩૦	બુધવાર		૭	૧૪	૨૧	૨૮	બુધવાર		૪	૧૧	૧૮	૨૫	બુધવાર	૨	૯	૧૬	૨૩	૩૦
ગુરુવાર	૩	૧૦	૧૭	૨૪		ગુરુવાર	૧	૮	૧૫	૨૨	૨૯	ગુરુવાર		૫	૧૨	૧૯	૨૬	ગુરુવાર	૩	૧૦	૧૭	૨૪	૩૧
શુક્રવાર	૪	૧૧	૧૮	૨૫		શુક્રવાર	૨	૯	૧૬	૨૩	૩૦	શુક્રવાર		૬	૧૩	૨૦	૨૭	શુક્રવાર	૪	૧૧	૧૮	૨૫	
શનિવાર	૫	૧૨	૧૯	૨૬		શનિવાર	૩	૧૦	૧૭	૨૪	૩૧	શનિવાર		૭	૧૪	૨૧	૨૮	શનિવાર	૫	૧૨	૧૯	૨૬	
રવિવાર	૬	૧૩	૨૦	૨૭		રવિવાર	૪	૧૧	૧૮	૨૫		રવિવાર	૧	૮	૧૫	૨૨	૨૯	રવિવાર	૬	૧૩	૨૦	૨૭	
જાહેર રજાઓ					જાહેર રજાઓ					જાહેર રજાઓ					જાહેર રજાઓ								
૧૪/૦૧/૨૦	મકરસંક્રાંતિ				૧૪/૦૪/૨૦	આંબેડકર જયંતી				૨૨/૦૮/૨૦	સંવત્સરી				૧૭/૧૧/૨૦	દીવાળી એડીશનલ રજા							
૨૬/૦૧/૨૦	પ્રજાસત્તાકદિન				૨૫/૦૫/૨૦	રમજાન ઈદ				૦૨/૧૦/૨૦	ગાંધીજયંતી				૧૮/૧૧/૨૦	દીવાળી એડીશનલ રજા							
૨૧/૦૨/૨૦	મહાશિવરાત્રિ				૦૧/૦૮/૨૦	બકરી ઈદ				૨૫/૧૦/૨૦	દશેરા				૧૯/૧૧/૨૦	દીવાળી એડીશનલ રજા							
૧૦/૦૩/૨૦	ધુળદી				૦૩/૦૮/૨૦	રક્ષાબંધન				૩૦/૧૦/૨૦	ઈદ-એ-મિલાદ				૩૦/૧૧/૨૦	ગુરુનાનક જયંતી							
૨૫/૦૩/૨૦	ચૈટીયાંદ				૧૨/૦૮/૨૦	જન્માષ્ટમી				૩૧/૧૦/૨૦	સરદાર પટેલ જયંતી				૨૫/૧૨/૨૦	નાતાલ							
૦૨/૦૪/૨૦	રામનવમી				૧૫/૦૮/૨૦	સ્વાતંત્ર્ય દિવસ				૧૪/૧૧/૨૦	દીવાળી												

- આપેલ કેલેન્ડરની મદદથી નીચેની વિગત ભરો.

ઉદાહરણ : (૧) વર્ષનો છેલ્લો માસ કયો છે? - ડિસેમ્બર

(સ) માર્ચ પહેલાં કયો માસ આવે છે? -- ફેબ્રુઆરી

* મહાવરો : (૧) વર્ષનો પ્રથમ માસ કયો છે ?

.....

(૨) ઓગસ્ટ પહેલાં કયો માસ આવે છે?

.....

(૩) ઉત્તરાયણ કયા માસમાં આવે છે?

.....

(૪) તમારો જન્મ દિવસ કયા માસમાં આવે છે ?

.....

(૫) જાન્યુઆરી માસના પહેલાં સોમવારના બે દિવસ પછી કઈ તારીખ આવશે ?

.....

પગલું-૩ કેલેન્ડર પરથી વાર-તારીખ અને ઘડિયાળની સમજ

(૧) નીચે આપેલ કેલેન્ડરના આધારે મહાવરા - ૧ ના જવાબ આપો.

એપ્રિલ - ૨૦૨૧

રવિવાર	સોમવાર	મંગળવાર	બુધવાર	ગુરુવાર	શુક્રવાર	શનિવાર
				૧	૨	૩
૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭
૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪
૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	

(૧) આ મહિનાના દિવસોની સંખ્યા લખો. ૩૦

(૨) ૭મી એપ્રિલે કયો વાર છે? બુધવાર

*** મહાવરો - ૧**

(૧) ૧૮મી તારીખે કયો વાર છે?

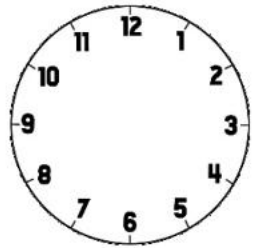
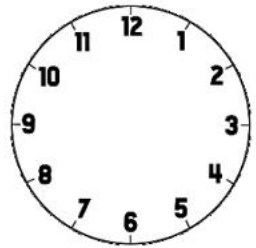
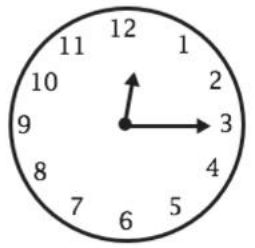
(૨) બીજા શુક્રવારે કઈ તારીખ છે?

(૩) આ મહિનામાં કુલ કેટલા ગુરુવાર છે?

(૪) આ મહિનો કયા દિવસે પૂરો થાય છે?

(૫) ૨૧ તારીખે કયો વાર આવે છે?

*** મહાવરો - ૨**

સમય મુજબ કાંટા દોરો		સમય જણાવો	
			
૮ કલાક	૧ કલાક ૩૦ મિનિટ	_____	_____

પગલું-૪ સમયનો વ્યવહારમાં ઉપયોગ

*** મહાવરો :**

- નીચેની ખાલી જગ્યાઓ પૂર્ણ કરો.

(૧) બપોરના ૩ કલાકને ૨૪ કલાકની ઘડિયાળમાં રીતે લખાય.

(૨) રાત્રિના ૮:૩૦ કલાકની ટ્રેન છે, તો રેલવેની ટિકિટ પર શું સમય લખેલ હશે?

(૩) તમારી હાલની ઉંમર ૧૨ વર્ષ છે. તમારા પિતાજી તમારાથી ૩૦ વર્ષ મોટા છે, તો તમારા પિતાજીની હાલની ઉંમર કેટલી હશે?

- નીચેના કોયડા ઉકેલો.

(૧) ભવ્ય તા. ૮/૫/૨૦૨૦ ના દિવસે મામાના ઘરે ગયો અને તા. ૮/૬/૨૦૨૦ ના દિવસે પાછો આવ્યો, તો મામાના ઘરે કેટલા દિવસ રોકાયો હશે?

(૨) જયેશનો જન્મ ૦૮/૦૮/૨૦૧૦ ના રોજ થયો હતો. તેના છ મહિના પછી મહેશનો જન્મ થયો, તો મહેશની જન્મ તારીખ જણાવો.

નિપુણ ગુજરાત અભિયાન

સમગ્ર શિક્ષા
Samagra Shiksha

જુસીઈઆરટી, ગાંધીનગર